

УДК 342.9

Ірина Крикавська

асистент кафедри адміністративного
та інформаційного права Навчально-наукового інституту
права, психології та інноваційної освіти
Національного університету “Львівська політехніка”,
iryna.v.krykavska@lpnu.ua
ORCID identifier 0000-0002-6108-2447

НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ВПРОВАДЖЕННЯ ТА ВИКОРИСТАННЯ ЦИФРОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ У СФЕРІ НАДАННЯ АДМІНІСТРАТИВНИХ ПОСЛУГ

<http://doi.org/10.23939/law2020.26.162>

© Крикавська І., 2020

Досліджено нормативно-правове регулювання впровадження цифрових технологій у сфері надання адміністративних послуг. Проаналізовано закони та підзаконні нормативно-правові акти, що регулюють використання цифрових технологій у сфері надання послуг. Виявлено проблемні аспекти та перспективні напрямки розвитку системи законодавства.

Ключові слова: адміністративна послуга, цифрові технології, оцифрування.

Постановка проблеми. Сучасна кризова ситуація у світі, пов’язана із пандемією, засвідчила необхідність напрацювання методів та технологій із дистанційного обслуговування громадян у сфері надання послуг державою та органами місцевого самоврядування. Незважаючи на необхідність ізоляції людей з метою подолання пандемії, надалі існують потреби громадян в отриманні таких послуг, як: реєстрація народження дитини, отримання свідоцтва про смерть, отримання житлових субсидій тощо.

У таких складних умовах державні органи та органи місцевого самоврядування зобов’язані забезпечити не лише безпечне та якісне надання адміністративних послуг населенню, але й належні та безпечні умови праці посадових осіб, що їх надають. Нові реалії зумовлюють виникнення проблемних аспектів регулювання інституту адміністративних послуг та необхідність подальшого вдосконалення нормативно-правових актів.

Аналіз дослідження проблеми. Адміністративному праву, зокрема інституту адміністративних послуг присвячено велику кількість праць вчених, зокрема: В. Б. Авер’янова, К. О. Афанасьєва, Н. П. Бортник, Н. Т. Гончарук, А. Девчіча, О. Ерліх, Ю. М. Жук, Г. Г. Забарного, Ю. П. Шарова, Р. А. Калюжного, Ю. Кобілінської, І. Б. Коліушко, М. В. Коваліва, С. В. Ківалова, А. В. Кірмач, А. В. Ліпенцева, Т. В. Мамотової, О. І. Остапенко, В. Л. Ортинського, Л. І. Сопільника, В. П. Тимощука, О. В. Терещука та М. Хак та інших. Зважаючи на значний внесок вчених-адміністративістів в удосконалення інституту адміністративних послуг в Україні, подальшого дослідження потребують адміністративні послуги.

Метою статті є аналіз нормативно-правового регулювання впровадження та використання цифрових технологій у сфері надання адміністративних послуг, виявлення проблемних аспектів та перспективних напрямків розвитку законодавства.

Виклад основного матеріалу. У зв'язку із глобальною цифровою революцією використання цифрових технологій у сфері надання послуг державою стало поширеною практикою багатьох високорозвинених держав світу. Використовуючи позитивний досвід європейських країн, зокрема Грузії, Республіки Польща, Німеччини, Україна започаткувала і власні ініціативи щодо впровадження цифрових технологій у сфері надання адміністративних послуг. В Україні для проведення цифрової трансформації у сфері державного управління, зокрема в галузі надання адміністративних послуг, створено Міністерство цифрової трансформації України.

Оцифрування сервісів надання адміністративних послуг сприймається населенням як ознака зручності й доступності послуг, виявлення до них лояльності та турботи. Згідно з останніми соціологічними дослідженнями “Оцінки населенням України якості надання адміністративних послуг” проведеного Фондом “Демократичні ініціативи” імені Ілька Кучеріва спільно з соціологічною службою Центру Разумкова, від 12 до 17 липня 2019 року 5 % населення хоча б раз скористалися адміністративними послугами он-лайн. Найбільш популярними серед респондентів виявилися цифрові сервіси таких державних установ: Міністерства соціальної політики (47,4 % респондентів), Міністерства юстиції (30,3 % респондентів), Державної фіскальної служби (22,6 % респондентів) [1].

Безумовно, використання цифрових технологій у сфері надання послуг державою потребує формування інноваційного нормативно-правового забезпечення такої діяльності, а також вдосконалення та розширення існуючої нормативної бази.

Правовою основою надання адміністративних послуг в Україні є національне законодавство, що базується на принципах і засадах, затверджених міжнародними нормативно-правовими актами. Законодавство України, що регулює впровадження та використання оцифрування надання адміністративних послуг, складають закони України та підзаконні нормативно-правові акти.

Основним нормативно-правовим актом, що визначає порядок надання адміністративних послуг в Україні, є Закон України “Про адміністративні послуги” [2]. Що стосується впровадження цифрових технологій у сфері надання адміністративних послуг в Україні, така повинна відбуватися в рамках окреслених законами України, що регулюють сферу інформаційних технологій. Одним із найобширніших та чітко окреслених нормативно-правових актів, що визначають напрямки впровадження та використання цифрових технологій у сфері надання послуг державними органами та органами місцевого самоврядування, є наказ Міністерства цифрової трансформації України від 3 грудня 2019 № 15 “Про затвердження плану роботи Міністерства цифрової трансформації України на 2020 рік”. Вказаним наказом передбачено поетапне та стрімке впровадження інформаційних технологій у сфері надання адміністративних послуг, зокрема в таких аспектах: розвиток доступних і безпечних схем і засобів е-ідентифікації, оптимізація державних реєстрів, запровадження надання електронних послуг через смартфон, розвиток системи електронної взаємодії державних електронних інформаційних ресурсів “Трембіта”, розвиток комплексного проекту “єМалятко”, впровадження першого всеукраїнського дослідження з цифрової грамотності українців, запровадження національної платформи цифрової грамотності, адаптація законодавства України до вимог законодавства європейського союзу у сфері захисту інформації [3].

Важливе місце серед нормативно-правових актів, що регулюють оцифрування надання адміністративних послуг займають ті, що стосуються забезпечення схоронності інформації, що знаходиться під захистом держави (персональних даних, конфіденційної інформації та інших) та безпеки у цій сфері, зокрема щодо цифрового підпису. Отже, серед основних законів, дія яких поширюється на впровадження та використання інформаційних технологій у сфері надання адміністративних послуг в Україні, є закони України: “Про інформацію”, “Про доступ до публічної інформації”, “Про захист персональних даних”, “Про Національну програму інформатизації”, “Про науково-технічну інформацію”, “Про державну таємницю”, “Про захист інформації в інформаційно-телекомунікаційних системах”, “Про Державну службу спеціального зв'язку та захисту інформації України”.

Важливим у питанні реалізації безпекової політики та забезпечення розвитку інформаційно-комунікаційних технологій та інформаційних ресурсів України, що зокрема стосується і адміністративних послуг, є указ Президента України від 29 лютого 2017 року “Про Доктрину інформаційної безпеки України”[4].

Вагоме місце в регулюванні впровадження та використання оцифрування сфери надання адміністративних послуг належать підзаконним нормативно-правовим актам, зокрема до таких належать постанови уряду, якими затверджено: Інструкцію про порядок обліку, зберігання і використання документів, справ, видань та інших матеріальних носіїв інформації, які містять конфіденційну інформацію, що є власністю держави, Положення про Національний реєстр електронних інформаційних ресурсів, Порядок взаємодії органів виконавчої влади з питань захисту державних інформаційних ресурсів в інформаційних та телекомунікаційних системах та інші.

Висновки. Отже, поетапно та стрімко здійснюється переведення надання адміністративних послуг в електронний формат. Цифрова реформа вимагає значних напрацювань; перспективними напрямками роботи щодо впровадження та використання інформаційно-телекомунікаційних технологій у сфері надання адміністративних послуг є розроблення нормативно-правових актів, які б врегульовували правовідносини, що складатимуться у зв’язку із надання електронних послуг через смартфон, через системи електронної взаємодії державних електронних інформаційних ресурсів “Трембіта” та комплексного проекту “еМалятко”. Потребують законодавчого регулювання функціонування та захист засобів е-ідентифікації.

Важливим напрямом оцифрування надання адміністративних послуг населенню є проведення нормативно врегульованих заходів, що сприятимуть освоєнню новітніх інформаційно-телекомунікаційних технологій як посадовими особами, які надають послуги, так і отримувачами послуг.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Діджиталізація сервісів. URL: <http://vbagachka.adm-pl.gov.ua/page/didzhitalizaciya-servisiv> 2. Про адміністративні послуги: Закон України 06 вересня 2012 № 5203-VI. База даних “Законодавство України”. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5203-17>. 3. Про затвердження плану роботи Міністерства цифрової трансформації України на 2020 рік: наказ Міністерства цифрової трансформації України 03 грудня 2019 № 15. URL: <https://thedigital.gov.ua/ministry> 4. Про Доктрину інформаційної безпеки України : указ Президента України 29 лютого 2017. URL: <https://www.president.gov.ua/documents/472017-21374>.

REFERENCES

1. **Didzhytalizatsiya servisiv.** [Digitization of services]. URL:<http://vbagachka.adm-pl.gov.ua/page/didzhitalizaciya-servisiv> 2. **Proadministratyvniposluhy:** ZakonUkrayiny. [LawofUkraine “AboutAdministrativeServices”]. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5203-17>. 3. **Pro zatverdzhennya planu roboty Ministerstva tsyfrovoyi transformatsiyi Ukrayiny:** nakaz Ministerstva tsyfrovoyi transformatsiyi Ukrayiny. [“The work plan of the Ministry of Digital Transformation of Ukraine”]. URL:<https://thedigital.gov.ua/ministry>. 4. **Pro Doktrynu informatsiynoyi bezpeky Ukrayiny : ukaz Prezydenta Ukrayiny.** [Presidential Decree “The Doctrine of Information Security of Ukraine”]. URL: <https://www.president.gov.ua/documents/472017-21374>.

Дата надходження: 25.02.2020 р.

Iryna Krykavska

assistant of the department of
administrative and information law
Institute of Jurisprudence, Psychology
and Innovative Education
Lviv Polytechnic National University,

**LEGISLATIVE REGULATION OF THE IMPLEMENTATION
AND OF THE USE OF THE DIGITAL TECHNOLOGIES IN THE PROVISION
OF ADMINISTRATIVE SERVICES**

The article is devoted to the interpretation of the regulation and the introduction of digital technologies in the field of administrative services. The article analyzes the laws and by-laws that regulate the use of digital technologies in the field of administrative services. The problematic aspects of the legislative system development are suggested. The legal regulation of the providing of electronic services and the role of Administrative Service Centers in this process are investigated. The quality of use of the digital technologies providing is one of the most important factors that will affect the effectiveness of change and build public confidence in local governments and public authorities. The article is devoted to perspective directions of work on introduction and use of information and telecommunication technologies in the sphere of administrative services. There is a need in legislative regulation of the functioning and protection of e-identification tools.

Key words: administrative service, digital technologies, digitization.